

HET DAKTERRAS

Ken van Neijenhoff.

HET DAKTERRAS.

Kees is een romantische avonturier die verzeild is geraakt in Marokko.

Al gauw raakt hij er bedwelmd door de mystieke sfeer, de geluiden en geuren in de kashba, het hart van authentiek Marokko.

Midden in deze conservatieve omgeving wordt hij verliefd op Samira, exponent van een op Marokkaanse wijze, klassiek opgevoede jonge vrouw, met hoge culturele en maatschappelijke normen en waarden.

Gecharmeerd door haar warme hoffelijkheid, innemendheid en tegelijkertijd door haar gereserveerdheid, raakt hij door haar geobsedeerd.

Als avonturier kan het nauwelijks anders dan dat Kees betrokken raakt bij de smokkel van export product nummer één van Marokko: hasj.

De auteur beschrijft de intriges waarin hij terechtkomt, zijn omgang met de Marokkaanse vrouw door die door de omgeving niet wordt geaccepteerd.

Als blijkt dat het hasjcircuit, waarin hij verzeild raakt niet behoort tot het officiële circuit, komt hij werkelijk in moeilijkheden.

Dit heeft grote gevolgen voor zijn romance.

Door de beschrijving van de couleur local, die doordrenkt is met respect en waardering voor een vreemde cultuur, waant de lezer zich temidden van het echte Marokko van de Marokkanen.

HET DAKTERRAS.

Inhoud

Tanger en de Berber Maagd
De man achter Kees Trop
De kennismaking met Samira en Leila
Kazan
Karel
De bruiloft van Fatima
De Deal
Het eerste transport
Oog in oog met de dood
Op bezoek bij Taleb
Ceuta
Samira
De tweede opdracht
De nomadentent
De vissers
Teken aan de wand
Het tweede transport
Het laden
De inval
De ondervraging
De gevangenschap
Het vertrek van Derb Moulay Cherif
Tanger
Het vertrek en het einde

TANGER EN DE BERBERSE MAAGD

Langs de kade van Tanger heerst een ongekende drukte.

De boot van Algeciras was zojuist aangemeerd.

Kees Trop sloot zich aan bij de massa passagiers die over de loopbrug van boord gingen.

Het was dringen om van boord te komen, omdat de lastdragers zich tegen de stroom passagiers in verdrongen om hun service als eerste aan te kunnen bieden.

Steeds weer deed je een stap zijwaarts om ruimte te geven aan de grote hoeveelheden bagage die de dragers op hun rug droegen.

Enkele oudere dragers waren na al die jaren blijkbaar verstandiger geworden en hadden zich voorzien van een steekwagen.

De chaos in combinatie met de drukkende hitte van de dag, gaf men werkelijk het gevoel dat men in Afrika was.

De douaneformaliteiten moesten nog vervuld worden, wat het gebruikelijke oponthoud met zich mee bracht.

Een oudere man gekleed in djellaba zwaaide kwaad met zijn wandelstok naar zijn veel jongere vrouw die haar schoonheid in een hoofddoek verhulde. Hij beval haar om de snelle drager met hun bagage goed in de gaten te houden.

Een groep Japanse toeristen wachtten op een gids die hen veilig en wel door de douane zou gaan loodsen, om hen vervolgens naar hun hotel te transporteren.

De backpackers wisten zoals gewoonlijk de weg en stapten zelfverzekerd door, alsof het een routine zaak was.

Zakenlui met attachékoffers hadden de hulp ingeroepen van gidsen in witte djellaba's. Dit waren de legale gidsen die iets duurder waren.

Men moet in dit soort landen altijd behoedzaam zijn voor zakkenrollers en tasjesdieven.

Iedereen scheen haast te hebben en de stroom van passagiers begaf zich naar de uitgang van het havengebouw.

Ondanks de felle zon gaf de warme bries toch enigszins verkoeling.

Buiten het havengebouw was het uitzicht op de stad Tanger pas goed zichtbaar.

De huisjes leken alsopeengestapelde witte blokken, en bedekten de hele berghelling. Hier en daar stak een minaret boven alles uit.

Regelmatig werd hij aangesproken door opdringende gidsen die voor een kleine vergoeding een rondleiding door de oude stad aanbood.

“Sir..., Sir..., where do you come from, do you speak English? Parlez Francais?” Kees gaf daar geen antwoord op, want hij wist dat een conversatie er op zou gaan volgen.

Hij voerde zijn loopspas op om zo snel mogelijk de drukte achter zich te laten.

Het was een taxi niet ontgaan, en in een mum van tijd stond hij naast hem. “You need a taxi sir?” Waarop Kees ontkennend antwoordde. “Sir.”, riep hij weer.” “You need a taxi...?” Bad place...”

Maar hij reageerde er niet op en liep over het haventerrein in de richting van de uitgang.

Zijn eerste ervaring met Tanger had hij ongeveer twaalf jaar geleden opgedaan. Toen zat hij nog op de grote vaart, en zijn schip legde bij de havenstad aan.

Ook toen werd hij gegrepen door het verlangen om de mysterieuze, maar vooral gesloten cultuur te ontmaskeren.

Voor een doorsnee Europeaan was deze Islamitische wereld haast ontoegankelijk.

Net zo ontoegankelijk als de Moorse Kashba met zijn hoge dikke muren, en de zware stevige houten poorten met veel smeedwerk en klinknagels.

Een toerist zal dit land waarschijnlijk, slechts oppervlakkig beleven en de warmte en hartelijkheid van dit volk nauwelijks ervaren.

Het werd een hete middag en Kees liep transpirerend langs het water, zeulend met zijn weekend tas.

De volgende taxi's en al het verkeer dat zojuist van de boot afkwam, denderden hem voorbij en lieten een gordijn van zand en stof achter.

Hij meende er goed aan te doen om bij de visafslag even in de schaduw uit te rusten.

Groepjes gezinnen stonden langs de kade te wachten op de komst van de viskotter met hun familie of hun geliefde aan boord.

Verschillende viskotters in bonte kleuren kwamen binnen en meerden af.

De vis werd op diverse plaatsen aan de kade gelost. De plastic bakken met vis waren met een laag ijs bedekt, werden naar de vishal gereden. Daar lagen de kisten in rijen uitgesteld onder het gedrang van de opkopers. De zwaardvissen, roggen, inktvissen en nog een hele assortiment van andere vissoorten lagen keurig gerangschikt.

Enkele bezoekers hadden het geluk om een paar visjes gratis mee naar huis te nemen. De vaten met visaffal stonden in de hete zon te broeien. De zwerfhonden en katten leefden rond de visvaten in hun eigen wereldje.

Even verderop lag de scheepswerf.

Op de helling lag een viskotter die grondig onderhanden werd genomen.

Op het erf stond een grote ouderwetse lintzaag onder golfplaten afdakje. Het was een belangrijk gereedschap om de boomstammen tot bruikbare planken te zagen.

Boomstammen, planken en kromme stammen lagen over het hele terrein.

Verderop was volop bedrijvigheid bij de in aanbouw zijnde viskotter.

“Sabah-al kheir,”(goedemorgen), riep Kees naar een grote donkere man die een boomstam met een dissel bewerkte. De man richtte zich op, glimlachte, en veegde de zweetdruppels van zijn voorhoofd met een vies lapje dat hij uit zijn achterzak trok, waarna hij zijn werk hervatte.

Toch nog iets opgestoken uit de woordengids,” dacht hij en liep stevig verder.

Bij de uitgaande poort van het haventerrein was een file ontstaan door dat er weer een paspoortcontrole was.

Gelukkig was hij te voet en had hij daarom niet al te veel last van de vertraging. Een week geleden had hij zijn visum geregeld bij het Marokkaanse consulaat te Algeciras, waardoor hij ongehinderd de paspoortcontrole kon passeren. Buiten de havenpoort was het eveneens een enorme drukte. Het verkeer dat van het haventerrein kwam, moest invoegen in het verkeer dat zich op de drukke Avenue d’Espagne bevond.

Er was in het nabij gelegen treinstation een trein aangekomen, die op zijn beurt weer extra verkeersdrukte veroorzaakte.

De hitte van het asfalt en de uitlaatgassen van het verkeer vermengden zich met de rook van de houtskoolgrillen uit enkele eethuisjes, waar het lamsvlees in grote stukken aan de vleeshaken hing.

Hij wreef in zijn ogen, en liep toen de Avenue d’ Espagne op. Het was een drukke boulevard met een promenade in het midden, waar langs beide zijden het drukke verkeer voorbij raasde. De Avenue liep parallel met het strand en de promenade werd beschaduw door lange rijen verwaarloosde dadelpalmen.

De verpauperde koloniale gebouwen waren de erfenis van een rijk verleden toen Tanger in ca. 1920 tot vrije handelszone werd benoemd.

Kees keek op zijn horloge en merkte op dat het al zeven uur was. Eigenlijk was het vijf uur omdat er een tijdsverschil betond tussen Marokko en Spanje.

Hij begon honger te krijgen van al die drukte en besloot om één van de rokerige eethuisjes op te zoeken.

Daar bekeek hij de grote stukken lamsvlees aandachtig en vroeg toen de slager om er een goed stuk af te snijden voor de brochettes. Hij bestelde meteen een glas muntthee en nam toen plaats aan een van de kleffe tafels.

Volgens de Griekse mythologie werd Tanger gesticht door Amteus, de zoon van Neptunus. Amteus noemde de stad naar zijn vrouw Tingis. De Berbers waren de werkelijk bouwers van de stad Tinga (stad van de lagune).

Onder de invloed van de Feniciërs werd Tanger een echte handelsstad.

Na de val van Carthago in 146 v. Ch. bleef het nog een eeuw lang de hoofdstad van Mauritanië. Later werd het de hoofdstad van het Romeinse Mauritanië Tingitane, het huidige Noord - Marokko.

In de achtste eeuw, toen de Berbers pas tot de islam waren bekeerd, namen de Arabieren Tanger in.

De geurig gekruide brochettes met wat brood en kruidendipjes, deed Kees goed smaken. De hete zoete muntthee werd sierlijk vanuit de hoogte ingeschonken en was een goede combinatie met het gerecht.

De avond viel snel.

Door de aangename temperatuur was de drukte in de stad aanzienlijk toegenomen.

Voldaan en een beetje loom van de maaltijd stond hij op en haastte zich om een onderkomen voor de nacht te vinden. Bewust passeerde hij de vele luxe hotels die de laatste jaren fors in aantal waren toegenomen.

Toen stond hij stil bij een onopvallende herberg (fondouk), en besloot daar naar binnen te gaan.

Deze fondouk werd vaak bezocht door de Marokkaanse Europagangers.

Nieuwsgierig bekeek de gastheer de ongewone gast (berraniyin), en heette hem welkom.

“Heeft u een kamer voor de nacht?”, vroeg hij.

Zonder te antwoorden nam de gastheer een sleutelbos van de haak, en verzocht Kees vriendelijk naar de eerste verdieping te volgen.

In de grote slaapzaal stonden wel twintig bedden waarvan er nog één vrij was.

Kees weigerde het aanbod en vroeg of er geen andere keuze was.

De man bood hem een andere kamer aan met twee doorgezakte bedden.

Hij prees zich gelukkig dat hij deze kamer kreeg, hoewel hij al gereserveerd was.

Nadat hij een bad had genomen in de gemeenschappelijke badgelegenheid, legde hij zijn vermoeide lichaam te rusten op een van de doorgezakte bedden.

Ook dit gebouw was destijds een belangrijk handelsgebouw en was nog te herkennen aan de invloed van de Portugese architectuur.

Aan de muur hing een ingelijst portret met de afbeelding van een beeldschone Berberse maagd. Ze droeg een rood hoofddoek dat rijkelijk was versierd met kraaltjes en blinkende muntjes, (serdal).

Daaronder stond: “Bienvenue au Maroc”.

De hoofddoek behoorde tot de klederdracht voor de meisjes
uit de Glaoui-streek, (Anti- Atlasgebergte).
Haar glimlach en haar mysterieuze blik bleven nog lang in
zijn gedachten,
Waarna hij vervolgens vredig in slaap viel.

DE MAN ACHTER KEES TROP

Kees Trop was een onopvallend, normaal gebouwde man van zesentwintig jaar, die vaak gebruid door het leven ging. Met zijn zeiljacht Seacloud voerde hij zeilcharters uit in de Middellandse zee om zo in zijn onderhoud te voorzien. Hij was niet getrouwd, maar had een wel een vriendin. Zijn charmante vriendin Esmeralda, Esmé leefde van antiek die ze in haar antiekzaakje in het hartje van Brussel aan de man bracht.

De onrustige Kees was sensatiegericht en was steeds weer op zoek naar nieuwe gebeurtenissen en ontdekkingen.

Ook nu weer leidde zijn interesse hem naar Marokko.

Een andere reden was het feit dat zijn inkomsten uit zijn zeiltochten niet eens genoeg opleverden voor het onderhoud van zijn negentien meter lange schoener.

Kees kwam uit de generatie van de vernieuwende jeugd. De flouwer power, Scott McKenzie en Jimmy Hendrix waren zijn tijdgenoten.

Een van zijn vrienden uit die tijd was Hans Peer.

Hij was een rasechte Amsterdammer en een vrijgevochten vogel.

Het leek alsof bij hem alles voor de wind ging.

Zijn halflange bruine haar en de keuze van zijn kleding gaf hem een look van een snelle zakenman.

Uit het gedrag van Hans maakte Kees op dat hij toch een beetje in zijn jeugd was blijven steken.

Maar Hans, directeur van een goed lopend textielbedrijf, werd hij door de heren gerespecteerd en bij de dames was hij geliefd.

Het was een gezellig ouderwets onderonsje, toen beide vrienden na een lange tijd periode van afwezigheid, weer

gezellig aan tafel zaten in een chique restaurant te Amsterdam.

Ze haalden allerlei herinneringen op en genoten van elkaars belevenissen.

Hans vroeg nieuwsgierig aan Kees wat hij de afgelopen jaren zo al gedaan had.

Kees vertelde hem dat hij vurige wenste om met zijn zeiljacht de wereld rond te kunnen zeilen. Maar de onderhoudskosten van zijn zeiljacht dwongen hem er toe om aan het werk te blijven. Het was een groot probleem om uit deze verstikkende greep vicieuze cirkel te ontsnappen.

Hans luisterde aandachtig naar wat Kees hem te vertellen had.

Hij begreep dat Kees financiële afhankelijkheid was en wanhopig een uitweg zocht.

“Kees..., ik heb altijd veel bewondering voor je gehad.”

“Je hebt twee gouden handen.” “Je weet met alles wel raad.”

Hans echter, was een slimme vogel en was instaat om allerhande zaken te regelen. Maar hij had helaas twee linker handen.

“Beste vriend,” vervolgde hij. “Misschien heb ik wel wat voor je.”

“Aan moed heb je geen gebrek, dat weet ik, en voor het avontuur ben je geschapen.”

“Wel nu, ik zal me hierin verdiepen en het scenario zal ik je te zijner tijd voorleggen.”

Het was weer hoogste tijd om op te stappen. Handen werden geschud en ze vertrokken.

Die avond reed Kees in de stromende regen nog naar Brussel, waar hij vrij laat aankwam. Hij was verbaasd dat Esmeralda nog opgebleven was.

Met een kus op haar voorhoofd begroette hij haar. Ze vroeg hem of er nog eten opgewarmd moest worden.

Hij bedankte haar en haalde een fles rode wijn uit de kast.

Het haardvuur werd opgepord en wolkjes van vonken trokken omhoog de schoorsteen in. Hij ontkurkte de fles wijn en schonk ze uit.

In de Chesterfield zaten ze heel dicht bij elkaar en staarden naar de opplaaierende vlammen.

De rode wijn en de aangename warmte van het haardvuur deden haar wangen rood gloeien. Ze waren al vijf jaar bij elkaar, maar het was alsof het nooit anders was geweest. Hij keek diep in haar mooie ogen en plagend gaf ze hem een knipoog.

Haar blauwgroene ogen schitterden in de schijn van de vlammen.

De kleur van haar ogen en haar stevige blonde vlasachtige haardos, die tot net boven haar schouders recht was geknipt, waren een perfecte combinatie.

Haar vertrouwde glimlach straalde rust en geborgenheid uit. Ze deed haar naam eer aan, want de kleur van haar blauwgroene ogen waren ook werkelijk als de kleur van smaragd. (Esmeralda).

Hij omhelsde haar innig en voelde de warmte van haar rode wangen.

Hun hartstochtelijke liefde voor elkaar was nimmer verminderd.

Hun passie laaide op bij het knetteren van het vuur tussen de houtblokken.

Het al vroeg in de morgen en het hout was veranderd in flauw gloeiende kooltjes.

Een nieuwe dag was aangebroken en in de nauwe straten van Brussel reed een melkwagen over de kasseien die in de vochtige ochtendschijn blonken.

Kees en Esmeralda genoten in de milde najaarszon in de kuip van hun zeiljacht Seacloud.

De zeilen trokken mooi strak door de flauwe bries en de zee was aangenaam kalm.

Het zeiljacht kliefde beheerst en soepel door het rustig groenblauwe wateroppervlak en zette 1 koers naar Alicante. Samen zeilen deden ze wel vaker als Esmeralda er even de tijd voor had.

Bij het aanmeren aan de steiger van Alicante werden tot zijn verbazing de meertrossen opgevangen door Hans die onverwachts uit het niets opdook.

“Hey Kees, een verstandig besluit om op dit moment hier te zijn, want op het ogenblik regent het pijpenstelen in Amsterdam.”

“Wat een verrassing Hans, hebt toch maar besloten om je kerstdagen in het zonnige Spanje door te brengen?”

Hans was alleen gekomen.

Hij gaf zijn lederen weekendtas aan Esmeralda en sprong aan boord.

Terwijl Esmeralda benedendeks was gegaan om zich wat op te frissen, dronken de mannen nog even een glaasje droge sherry om hun aankomst te vieren.

Terwijl ze over de kade liepen, spraken ze als goede oude vrienden over de zaken die ze in Amsterdam hadden besproken.

De Halomon was een gezellige bar terras met een goed uitzicht over de jachthaven.

Dit terras was vrij populair en was altijd het drukste in de haven.

Misschien kwam het door de aanwezigheid van de twintigjarige, beeldschone serveerster Carmen.

Het is opvallend dat veel Spaanse vrouwen zo goed gebouwd zijn en dat het blijkbaar nodig is om hun welgevormde figuren zo goed mogelijk door de strakke kleding te accentueren.

Carmen had sierlijk stevige benen, brede heupen en volle borsten.

Ze was gekleed in een kort rokje met daarboven een fraai topje. Daardoor deed

ze vele jongens harten sneller slaan. Maar ze was koel en gereserveerd.

Haar lange bruine loshangend haar reikte net tot aan haar goudgebruinde schouders en haar grote donkere ogen reageerden niet op de smekende blikken van de jonge heren, die maar al te graag bij haar een bestelling deden.

Vriendelijk glimlachend en onverstoorbaar deed ze haar werk.

Een klant parkeerde zijn sportwagen voor het terras.

Het was een Pegaso, een zeldzame wagen van Spaanse makelij.

Carmen nam aan onze tafel de bestelling op. Hans bestelde twee droge sherry's van Tio Pepe, terwijl hij haar een intrigerende blik toe wierp.

Kees constateerde de vertwijfeling in Carmens mooie ogen.

“Dos vino blanco?” vroeg Carmen voor de zekerheid.

“Si, dos vino señora”. zei Hans beleefd met een vriendelijke doch veroverende blik, zoals alleen Hans kon kijken.

Het was de avond voor kerst van het jaar 1982. Op het terras van een oud en sfeervoll restaurant dat tegen een berghelling lag, zaten ze met zijn vieren aan tafel.

Carmen had dit stekje uitgezocht.

Het uitzicht van Alicante bij nacht was van hieruit adembenemend.

De hemel was donker paars gekleurd en was bezaaid met ontelbare fonkelende sterren. De sfeer aan tafel, en het licht van de kaarsen was een perfecte combinatie voor deze nacht.

Ze hadden die avond veel gelachen en het diner was voortreffelijk.

“Garçon, un café crème et deux croissants s’il vous plait”, zei Kees in de vroege morgen tegen de kelner van het naburige café.

Hij zat daar omdat de herberg waar hij had overnacht, geen enkele ontbijtfaciliteit had.

Buiten op het terras genoot hij van de prille ochtendzon en van het eerste kopje koffie van de dag.

In de vroege ochtend lag de Avenue d’ Espagne er nog rustig bij.

Er was weinig verkeer, zodat de straatvegers geroutineerd met hun rieten bezems langs de stoepranden en onder de geparkeerde auto’s het vuil verzamelden, om het daarna in hun vuilniskar te deponeren, die ze achter zich aan sleepten. Om elf uur zou hij een afspraak hebben met een onbekende man in het café de Paris.

Na zijn ontbijt begon hij aan de klim door de oplopende nauwe straten van de nog half slapende stad.

Na enige tijd kwam hij uit op de Place Mohammed V.

Het Café de Paris had hij in de mondaine jaren veertig betere tijden gekend.

Maar ook de omgeving van de place Mohammed V straalde zijn hoog geklasseerde waarde van van gebouwen en winkels, een bloeiend en rijk verleden uit.

Het was in het stadsleven van Tanger gebruikelijk om de eerste ochtenduren te besteden aan een ontbijt met koffie en fruitsap en aan het lezen van het laatste nieuw in de krant.

Daarom werden de terrassen van de cafés altijd goed bezocht. Vooral dit café de Paris was populair.

Hans had hem verzocht om een gesprek te voeren met een Marokkaan.

Moes zou om elf uur in het café aanwezig zijn.

Hij was te herkennen aan een uitgave van de Telegraaf die hij bij zich had.

Kees liet zijn blik dwalen over de tafels en bemerkte dat binnen aan een tafel tegen de muur een Marokkaan zat die ongebruikelijk in de Nederlandse Telegraaf zat te bladeren. Toen Kees op hem afliep herkende de Marokkaan hem ook, blijkbaar door de persoonsbeschrijving die hij had gekregen. Hij stond op en bood Kees een plaats aan.

Onder het genot van een kop koffie bespraken ze een aantal zaken.

De voertaal was een mengeling van Frans en Spaans.

Kees begreep dat Moes slechts een contactpersoon was, en dat Kazan de belangrijke Marokkaan was die de touwtjes in handen had.

Het was Kees afgeraden om een hotel te nemen omdat de geheime politie nauw samenwerkte met de hotels.

Daarom was er voor hem een bovenverdieping geregeld midden in de Medina.

De huizen van de Medina stonden dicht op elkaar als een dorp dat gebouwd was uit een blokkendoos.

De nauwe straten en steegjes vormden een waar labyrint, en van de straatkant zagen de huizen er ongezellig uit vanwege de grote witte muren en de kleine ramen.

Klassenverschil was hierdoor niet van buiten zichtbaar.

Aan de achterkant kwamen de huizen uit op patio's en tuinen.

Het dakterras had een belangrijke sociale functie.

De wirwar van steegjes en passages, wildbouw, uitbouw en verstevigingbogen alsook de marktpleintjes maken van de Medina een organisch geheel.

De moskeeën die evenredig met de bevolkingsdichtheid op diverse plaatsen ingebouwd waren, stonden centraal in deze moslim samenleving.

Moes begeleidde hem door de nauwe en schaduwrijke steegjes waar aan beide zijden ambachtslieden hun werkplaats hadden en hun goederen massaal buiten hingen. De menigte verplaatste zich schuivend en zoekend door de winkelsteegjes.

Klantenwerwers, hasjdealers, zakkenrollers en gidsen zochten verwoed naar hun klanten of slachtoffers.

In de buurt van Petit Socco sloegen ze een zijsteegje in, liepen onder een boog door, en stonden stil voor een oude zware grenen poort die verstevigd was met geklonken banden.

Moes gaf een paar vuistslagen op de poort en even later ging een klein getralied luikje open.

Een gesluerde vrouw keek door het gat en knikte met haar hoofd.

Ze deed vervolgens de zware poort open, die wel geschat niet hoger was dan een meter zestig.

De vrouw des huizes werd aan Kees voorgesteld als Hanan. Ze was familie van Moes.

Op de binnenplaats was een centraal gelegen waterput die uitsluitend dienst deed als waterreservoir voor planten.

Daaromheen stonden terracotta potten met planten en bloemen.

De gemetselde treden verbonden de ringportalen die toegang gaven tot de appartementen.

Op het derde en tevens de hoogste ring bevond zich ook het appartement waar Kees voorlopig kon verblijven.

Het bestond uit een woonkamer met aan de voorzijde een klein raam dat uitkeek op de drukbezochte winkelpassage van de souk.

Verder was er een kleine slaapkamer, een keukentje met een stenen aanrecht en een grote koudwaterkraan.

De tweespits gasbrander werkte op gasflessen.

Moes wenste Kees een aangenaam verblijf en beloofde hem weer spoedig op te zoeken als Kazan in de buurt was. Kees legde zich neer op de kussens van de zit- en liggelegenheid die tegen de wanden van de woonkamer stond. De wanden waren vanaf de vloer tot schouderhoogte belegd met mozaïek van geometrische figuren.

De vloer was betegeld met geglazuurde terracotta tegels. Het geheel was oud en versleten, maar duidelijk goed onderhouden.

Hij had bij de naburige kruidenier wat levensmiddelen gekocht voor de eerste behoeften van de komende dagen.

Toen begaf hij zich op het dakterras, stak een sigaar op, tuurde om zich heen en dacht na.

Uit de minaret klonk de roep van de Muezzin tot het gebed.

Het dakterras was vooral bij het ondergaan van de zon een geliefde plek voor gezinnen. Vrouwen en kinderen vermaakten zich en voerden gesprekken met de burens.

Hier en daar werd er naar elkaar gezwaaid en geroepen.

Het was niet verstandig voor vrouwen en kinderen om zich in de late uren nog op straat te begeven.